

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvar, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELELEN

ZSIDÓ-POLITIKAI-NEPELAP

IV. Deák tér 3.

Romániában	
Egész évre	— 450
Félévre	— 240
Negyedévre	— 130
Egy hónapra	— 45
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 2 lei	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 12 ek
Egy szám	— 1 ek

Cluj-Kolozsvar — VI. évfolyam, 38. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683

Niszán 19. — 1923. április 5. Csütörtök

A boldog város

(K.) A kulturföld idegei, a táviródrótok meg-
remegnek s a morse egyidőben kopogja le a
csendes szenzációt Párisban, Szanfranciskóban,
Kalkuttában és Clujon. Kozlov orosz kutató a
Gobi-sivatagon várost fedezett föl, ahol európai
ember még nem járt. A városnak soslátott
művészi emlékei vannak és könyvtára kétezer-
öt száz könyvvel. A könyvek ismeretlen nyelven
íródtak. Stop, nincs tovább. A kulturidegek
nagyobb szenzációkat vonaglanak. Bonar Law
lemond, London szakit Párisal, az angolok a
Rajnál halot mondanak Poincarénak...
Nem, nem érdekelnek minket a nagyobb szen-
zációk, vártuk őket szinte ceruzával a kezünk-
ben kalkuláltuk előre, mint a kalmár a nyere-
séget és a veszteséget. A Gobi messzijébe
nézünk most s a sivatag terra incognitájában
felgyul előttünk az Ismeretlen. O városok
csodálatosa, oázis-város a homoktengerben,
milyen szerencsés lehetél, hogy mindmáig nem
tapodta európai a köveidet, s mily boldog
lehetsz most, hogy belépett hozzád a fehér ember
s nem hódító kedvét, nem a civilizáció termé-
keit hozta, a puskaport és az alkoholt, hanem
agyának és szívének megrendült álmélkodását.
Mi lehetsz, ő felfedezett város? A mese vagy?
Kölkök álma? vagy a reszketeg dőlőbáb, amely
leereszkedett a magasból és megkövült? Vagy
ember épített föl a fensikön, homokkal és
messzeséggel körülburkolt ember, aki idetemet-
kezett a többi ember előtt, hogy élje és építse
az életet? Laknak-e még most is emberek s ha
igen, faragják-e tovább faragványos szobraikat,
a turcsa lélekbalványt és írják-e még könyveit
amaz ismeretlen nyelven, amely nem ismeri
a drótok szenzációt, a zürzavar fájdalmas
szavait s amelyen a kétezeröt száz bölcs és
boldog könyv íródott?

Ezeregy kérdés és ezeregy megmozdulás
egyben és idegekben. Sidi Khür fantáziája
lobban fel, pásztor tűz, a csillagos ég alatt,
nomád kalmukok sok messi meséje énekel s
a szív megrészegszik, mint maga a mesehős,
aki kancatejéből párolt kumiszt iszik. Kalmukok,
burjátok és hazarák földjén végtelen Mongoliá-
ban gyors iramban űget a teve, amint Peking-
ből Irkuckba viszi a portékát, nyomtalan kara-
vánutak, homok, homok, homok, egy-két
faluska borkunyókkal és sátorokkal, barangoló
tátrók, akik Dzsingiszről regélnek és Tamer-
lánról, van-e több is emlékeinkben? És ime
most megmozdul Magasázsia, megrázza magát
s a fehér ember előtt, aki keresztülvergődött
az uttalanon, megmutatkozik a Gobiváros a
maga gyönyörűen magányos ösiségében.

Hogy irigyeljük őket, ha élnek, hogy él-
nek és mindmáig el tudtak bujni előlünk s
a mi európai kulturánk előtt! Milyen szüzi
lehet az ő napfényük, amely szobáik ablakán
beesutog, milyen édes lehet az énekük, milyen
gyermeteg aszonyaik nevetése! S milyen szé-
les és mély a hahota, amely a férfiak száján
öblösödik! Egyetlen kacagás ez a város, egy
köbe és betűbe épített kacaj; fába, csontba,
vörösrézbe szobrozott, harmadfélezer könyvbe
bepréelt kacaj. c-öndbe, viharba, fenségbe és
magányba köpenyezett kacaj; ott tisztán cse-
nődül, de gunyos zongét kap, hogy elhullámszik
hozzánk. Rajtunk a kacaj, akik nem a sivatag
homokját állítjuk meg, nem boldog és termé-
ketlen homokra építünk boldog termékeny-
séget, de gögösen a föld humuszát hódítjuk
meg és tesszük meddővé. Rajtunk a kacaj,
akik könyveinkkel és verejtékünkkel nem oázis-
sá hozunk a pusztaságra, de vérrel, jaj-
jal és szomorúsággal ontozzuk meg a virággal

és gyümölcseivel nevető kerteket. Sugárzó, dél-
ceg, gunyoros kacaj ez a Kozlov-látta város
és mementó egyuttal: jaj neked fehér ember,
ha nem bujsz el a vér és a jaj elől, a sirás és
a zürzavar elől, a gyűlölet és a politika elől,

jaj neked, ha nem vonulsz vissza a sivatagba
hogy ternekeinyé tedd, ami meddő volt s új
ismeretlen nyelvet teremts, amely az áldatlan,
véres és boldogtalan szavakat a tengerbe szórja
s a kőbor szelekbe.

Bonar Law állapota rosszabbodott

Az ellene indított támadások aláásták egészségét. Bonar Law távolléte óta
Anglia követelődzőbb lett Franciaországgal szemben

(London, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Bonar Law angol miniszterelnök tudvalevőleg
néhány héttel azelőtt megbetegedett. Már akkor
visszavonult a politikától és hogy egészségét
helyreállítsa, a mult héten Nyugatindia-
ba utazott. Tegnap szikratávirat érkezett Londonba,
amely szerint

az angol miniszterelnök állapota a
hajón rendkívül súlyosra fordult.

Bonar Law elutazása óta állandóan figyelem-
mel kísérte az angol politikai életet és a foly-
tonos támadások, amelyeket ellene intéztek,
aláásták egészségét és állapota rosszabbodásához
vezettek. A szikratávirat közlése szerint Bonar
Law napokon keresztül kajtjében tartózkodik és
orvosán kívül senkit nem enged magához.

A „Manchester Guardian” foglalkozik
Bonar Law betegségével és úgy ítéli meg a
helyzetet, hogy Bonar Law, még abban az
esetben is, ha egészsége megjavulna,
le fog mondani a miniszterelnökségről.

A lap ezután megerősíti azokat a híreket,
amelyek szerint Bonar Law utódjául Baldwin
kincstári kancellárt fogják kinevezni.

Bizonyos, hogy Bonar Law távolléte már
is érezhető Angolország politikáján. Angol-
országban, amióta Bonar Law, — aki tudva-
lehetőleg Franciaország Ruhr-politikájával nagy-
részt egyetért, — nem intézi a kormány ügyeit,

Poincaré politikájával erős szembe-
fordulás történt.

Az angol kormány egymásután intézi a külön-
böző jegyzékeket Franciaországhoz. Legújabbán
arra szólította fel a francia kormányt, távolítsa
el Köln környékéről a francia vasutasokat,
mert Anglia közvetlen áruforgalmat akar léte-
síteni Köln és London között. Ha Bonar Law
még hosszú ideig nem tér vissza, vagy netalán
végelegesen elhagyná állását, Franciaország és
Anglia között az ellentétek még jobban ki-
fognak éleződni.

A kisebbségi középiskolák új rendje

Felekezeti iskolák csak saját felekezeti tanulókat vehetnek föl. A zsidó iskolák
tanítási nyelve. Egy új iskola-rendelet

(Kolozsvar, ápr. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Már a nyár folyamán a kolozsvari közoktatás-
ügyi vezérigazgatóság rendeletet adott ki, amely
szerint a felekezeti iskolák csak a saját feleke-
zetükhöz tartozó diákokat vehetik fel tanulóik
sorába. Akkor ezt az intézkedést felfüggesztet-
ték, most azonban 6505. szám alatt újabb ren-
delet jelent meg, mely az eredeti rendelkezése-
ket kibővíti, s azok szigorú végrehajtására ad
utastást.

A rendelet bevezetésében
a kisebbségi felekezeti iskolákat mint
nyilvánosságilag felruházott magán-
iskolákat tárgyalja,

s rámutat arra, hogy ezek egységes szervezete
most már elhalaszthatatlan szükségé vált.

A minisztérium a rendelet szerint csak azok-
nak a középiskoláknak bizonyítványadási jogát
ismeri el, melyek tanterve azonos az állami isko-
lákéval. Ezek szerint

a francia nyelv a középiskolák minden
osztályában kötelező,

a latin tanítása a harmadik, a német nyelv pedig
a második osztályban kezdődik.

A koedukáció tilos. Leányok csak magántanu-
lökként iratkozhatnak be fiúiskolákba, de csak
azokon a helyeken, ahol nincs más hasonló (?)
leányiskola. Fiúk leányiskolába magántanulökként
sem iratkozhatnak be.

Román nyelvet csak románul tökéletesen tudó
és erre kvalifikált tanárok taníthatják. Az 1918
december 1-e előtt külföldön megszerzett diplomá-
kat a közoktatásügyi minisztériumnak nosztrifikálni
kell. Tanítással csak román állampolgár foglalkozhat.

Mivel a felekezeti iskolák arra hivatot-
tak, hogy saját felekezetük kulturális
igényeit kielégítsék, felekezeti középisko-
lákat csak a saját vallásukhoz tartozó nő-
vendékeket vehetnek fel.

Tanulmányokat és terképeket az országban kell nyo-
matni és pedig a minisztérium approbálásával.

Az iskola belsejében és azonkívül a felira-
toknak román nyelveknek kell lenniük. Öfelsége
képét díszhelyen kell elhelyezni. Olyan képek, melyek
irredenta politikát szolgálnak, szigorúan tilosak.

Az ország térképét minden iskolában el kell
helyezni. Nemzeti ünnepeken a nemzeti zászlót ki
kell tűzni az iskola épületére. Felvonulások alkalmával
a nemzeti lobogókat a menet élén kell vinni,
az egész tanári kar kísérete mellett.

Az iskolák évi értesítőjét román nyelven kell
megjelentetni, amely mellett azonban az iskola elő-
adási nyelve szerepelhet.

A rendelet szigorúan előírja, hogy ezeket a
rendeleteket s általában a jövőben minden minis-
tériumi rendeleteket az iskolafentartó hatóság-
nak be kell mutatni. A multban ugyanis — a ren-
delet szerint — gyakran előfordult, hogy a nem-
tetsző rendelkezéseket egyszerűen nem közölték az
iskola vezetésével s ez kibúvókra vezetett. „Egyet-
len egyházi hatóságoknak sincs joga a minisztérium
rendeleteit cenzurálni” — mondja a rendelet.

Amennyiben megállapítanak, hogy a kisebbségi
középiskolák bármelyike ezeket a rendelkezéseket
nem tartaná be, vagy pedig

olyan lelkiállapotot propagálnak, mely
az állam biztonságára és integritására
káros,

egyszóval, amely iskolában tanítás és nevelés helyett
politizálnak, úgy a minisztérium kényszerítve lesz
a szükséges rendszabályok alkalmazására.

A zsidó középiskolák
tanítási nyelvét egy kiegészítő rendelkezés szabá-
lyozza. Eszerint az előadási nyelv sem a magyar,
sem pedig más idegen nyelv nem maradhat. A
közoktatásügyi miniszter rendelkezése szerint

a zsidó iskolák tanítási nyelve héber vagy
román lehet.

Átmenetileg a rendelet az 1923-1924. tanév végéig
kiszögölül még megengedi a magyar tanítási
nyelv használatát is.

SZOLID NAPI ÁRAK

h
o
l
lők

ennemü
adunk.

arabás

nyagok,
cment,
raktára

Wohl

4 SZ.

Telefon 97

sógyár
g. Ferd. 133

ág
vár

Főlemelték a lisztárakat

A prefektus nyilatkozata az új záróráról és az iskolabizottságok szervezéséről

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány napi távollét után Stefanescu kolozsvári prefektus visszatért Bukarestből, ahol a kormánynak referált a kolozsvári ügyekről, azonkívül részt vett a Kenyér és Liszthivatal ülésén, amelyen az Erdélyre és Bánátra vonatkozó új lisztárakat állapították meg.

Munkatársunk ma délelőtt beszélgetést folytatott a prefektussal, aki kijelentette, hogy a lisztárak felemelését a hivatal teljesen indokoltnak tartja és elhatározta, hogy a finom lisztnak eddigi árát ötven bani egységárrá, hat lei tiz baniban állapítja meg, míg a barna liszt ára, amely eddig három lei ötven bani volt, ezentúl négy lei lesz. A malomtulajdonosok már ma délelőtt megjelentek a prefektusnál és ezt az intézkedést melegebben vették tudomásul. A rendelet még nem érkezett le a prefektúrára, addig tekintettel a megfelelő mennyiségű ittlévő lisztkészletre, a régi árak érvényesek.

A zárórára vonatkozólag a prefektus kijelentette, hogy a román husvéti ünnepek alatt Kolozsváron ismét három óráig tarthatnak nyitva a kávéházak és vendéglők és abban az esetben, ha a zavarás nem történik, a közeljövőben a záróra meghosszabbítását a kormány el fogja rendelni.

— Szombaton — mondotta a prefektus — Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel találkoztam, aki községi iskolabizottságok szervezésével bízott meg. A megye minden községében iskolabizottságot állítunk fel, amelyben képviselve lesznek mindazok, akik a kulturát fejleszteni hivatottak. A miniszter egy nagy közoktatásügyi programot akar megvalósítani és elsősorban a népnevelés ügyét szeretné megfelelő vágányra terelni. A bizottságokat minden községben meg kell alakítani és nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül be kell választani a fejlődés és haladás barátait. Ezt az ügyet az ünnep után magam veszem a kezembe és remélem, hogy jó eredményeket értek el.

A prefektus a kolozsvári polgármesteri hivatal betöltéséről csak annyit mond, hogy a kormány ismét Moga tanácsost delegálta arra az időre, amíg új polgármester nem kerül Kolozsvár élére.

— Husvétii amnesztia. Bukarestből jelentik: A husvétii ünnepek alkalmából a szokásos amnesztia ez évben igen csekély mértékű lesz és majdnem kizárólag katonai elítéltekre fog szólni. Ennek oka az, hogy éppen most általános amnesztia-rendeleten dolgoznak és az még munkában van.

— A szovjet agyonlövötte az egyik lengyel főpapot. Bukarestből jelentik: Oroszországból érkezett hírek szerint Budkievics prelátest, akit Cieplak bíborossal együtt halálra ítélték, március 31-én agyonlőtték, annak ellenére, hogy az orosz kormány ígéretet tett Budkievics ügyének a revíziójára. Cieplak büntetését tíz évi fegyházra változtatták. A szovjetkormány az angol kormánynak a halálra ítélt főpapok érdekében történt intervenciójára azt válaszolta, hogy az intervenciót nem veheti figyelembe, mert Anglia sem vette figyelembe a tiltakozásokat az irországi és egyiptomi kivégzések ellen. A lengyel kormány tiltakozására pedig azt válaszolták, hogy ez az intervenció beavatkozást jelent az orosz igazságszolgáltatás menetébe, ezt az orosz kormány barátságtalan lépésnek tekinti és erőlyesen visszautasítja.

Az essenai áldozatok temetése

A temetés ideje alatt francia katonák nem mutatkozhattak az utcákon. Ujabb pusztítások a Ruhr-vidéken

(London, ápr. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A francia gépfegyvertüzelés német áldozatait nagy-szombat délutánján temették el Essenben. Az egész város lakossága kísérete a gyászmenetet a temetőbe, ahol az áldozatokat közös sírban földelték el. A temetés ideje alatt

a francia katonáknak nem volt szabad az utcákon mutatkoznok,

az őrzőerők és posztok is letértek a temetés utvonáláról a mellékutakba, nehogy jelenlétükkel incidensekre adjanak alkalmat. Az essenai tömeggyilkossággal kapcsolatban a moszkvai harmadik internacionálé felhívta a világ munkásságát, tiltakozzék a franciák ellen. A német munkásokat külön is felszólította, harcoljon a német militarizmus ellen és kössön barátságot a megszálló francia katonákkal. A Krupp-gyárban a temetés után ismét felvették a munkát. Degutte tábornok szigorú in-

tézkedéseket léptetett életbe, nehogy a zavargások megismétlődjenek.

A megszálló csapatok azonban mindent, ahol újabb megjelennek, nagy izgalmat váltanak ki a lakosságból. Mannheimban elzárták a pályaudvart, amiből forgalmi zavarok támadtak. Bent a városban

egy nagy motorgyárnak a raktárait feltörték és az összes ott talált gépeket elpusztították.

A pápa jelentést kéretett magának a franciák ruhrvidéki akciójáról. Testa pápai kiküldött jelent meg Dortmundból a Vatikánban és statisztikai adatokkal hívta fel a pápa figyelmét a Ruhr-vidékre. A statisztika szerint a franciák eddig több mint száz német polgárt agyonlőttek, ötezerháromszáz német állampolgárt kiutasítottak és kilencszáznegyven iskola megszállásával ötvenezer német gyermeket fosztottak meg az iskolától.

Palesztina-interpellációk az angol parlamentben

Anticionista képviselők attakja a mandátum ellen

(London, ápr. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az angol alsóház tegnapi ülésén több Palesztinát érintő interpelláció hangzott el. Lerimer képviselő kérdést intéz a gyarmatügyi államtitkárhoz, mikor akarja a kormány teljesíteni az araboknak 1915-ben adott ígéretét, amelyben az arab függetlenséget, beleértve Palesztinát is, garantálta.

Ormsby Gore államtitkár az interpellációra ezt válaszolja: A kormány minden lehetőt megtehet, hogy vállalt kötelezettségeinek megfeleljen és az arab lakosság önállóságát bizonyos területi határokon belül elismerje. A kormánynak azonban az a véleménye, hogy Palesztina e határokon kívül esik. Az angol kormánynak mindig az volt az álláspontja, hogy Palesztinát az araboktól független igazgatás alá kell helyezni, ama nemzetközi és speciális érdekek miatt, amelyek ezzel az országgal összefüggenek.

Sunderson képviselő azt kérdi az államtitkártól, megfelel-e a tényeknek, hogy az összes arab ösválasztók tartózkodtak a szavazástól és ilyenformán a lakosság kilencvenhárom százaléka tiltakozott a választások ellen?

Az államtitkár Sunderson kérdésére ezt válaszolja: A palesztinai választások még nem érték véget. Az elsőfokú választáson százhuszonhat mohamedán, kilencven zsidó, huszonhat keresztény és nyolc druzón jutott mandátumhoz. A királyi rendelet szerint a választás második stádiumában kell megalaki-

tani a választó kollégiumokat, amelyek kijelölik a törvényhozó tanács tagjait. A gyarmatügyi minisztérium ennek az aktusnak határidejét három hónapra kitolta és így a választási eredményekről beszélni ma még korai.

Lord Apsley ezt kérdi: Hány zsidó bevándorlót bocsátanak be havonként Palesztinába? Hány munkanélküli chaluoc tartózkodik jelenleg az országban? Hány vallásos ortodox zsidó van a chaluocok között? Tudja-e az államtitkár, hogy az ugynevezett kolonisták legnagyobb része felekezeten kívüli?

Az államtitkár így felelt: A bevándorlók átlagos száma a múlt évben havonként hat-százötvennégy ember volt. Ez év első hónapjában nyolcszázhatvenkét zsidó vándorolt be. 1923. év februárjában az összes munkanélküliek száma kétezeröttszáz volt, de ebben már benne-foglaltatnak a mohamedán és keresztény munkanélküliek is. Arra a kérdésre, hány ortodox zsidó van a munkanélküliek között és hogy a minisztériumnak tudomása van-e róla, hogy a zsidó kolonisták legnagyobb része felekezeten kívüli, az államtitkár ezt feleli: Nem hinném, hogy az erre vonatkozó statisztika valamilyen célt szolgálna. Ami a kérdés másik részét illeti, alig hiszem, hogy volna zsidó, aki Palesztinát választja letelepülési országának, ha nem vezetnék őt vallási motivumok, még akkor is, ha nem szigorúan ortodox érzelmű.

Az angol felsőházban lord Sidenham, az ismert anticionista kérdi, milyen összegeket előlegezett eddig a kormány a palesztinai államkölcsönre?

Dewonshire herceg ezt válaszolja: A kormány eddig 1,365.000 font sterlinget előlegezett a palesztinai kölcsönre. A felveendő kölcsön összege 2,500.000 font. Sidenham lord kérdéséből sajnálattal veszem észre, hogy a lord a mandátum ratifikálását még nem tekinti befejezett ténynek. Nem az én feladatom erre válaszolni a lordnak, csupán leszögezem a sajnálatos tény. Kijelenthetem, hogy Palesztina lakossága nem fizet magasabb adót, mint bármely más ország lakossága.

* Egyedüli izletes ort. kóser konyha Szatmáron a Berkovits étterem. Városi bérpalota.

PERFEKT
román-magyar gép- és
gyorsírónót vagy gyors-
írót keresünk. Ajánlatok
Lloyd Expresshez külden-
dők Cluj, str. Iuliu Maniu 4

Tordai üvegyárból megkezdtem az ugorkás
és befőttes üveg szállítását

Főüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.
Telefon 10-02

FISCHER

Fiókiüzlet:
Târgu-Mures
Telefon
297

Tordai üvegyár: vezérképviselőt és főlerakat

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

(Kolozs-jától.) A ro-tására rend-tés, amelyet Codreanuval jával és har-kommentárra csak azért bepillantást — mint Co-kezüket az

A kol-véti ünnepek-sághoz, hogy-tassák. A té-dolgot tartal-egészségügyi-kokat, hogy-Mi azonban-az agitációt, is olyan szo-falvakra is-uegvannak-ezek közé a-aitani azt, Tudósításun-

Egyik-tatott Zelea-Cuza profes-A beszélget-ujságiró, a-ismerekdő a-napi politik-mán Codre-egy gyulést-hogy mege-tartóztatta-nek. Az uj-miért vett-lakonikusar-a zsidókon-

— M-tette kozbe-— Mi-kérdezni m-A mi mozza-veletlen mo-országban k-ellen Ki k-mégpedig va-— Va-az ujságiró-— Te-

hogy akik-menekulm-tését. Millin-és a bunosol-Azok sem f-a zsidókat, t-kivel számol-hónap mulv-rátesszük k-járunk el, a-Codrea-ujra beszédb-— En-

— mondotta-mi tervünk-— Tu-len az ujság-ért vették b-Az „Aliance-igy került b-gárságáro: sz

A kol-„Petru Ma-alkalmából-hoz. A felb-feladatait k-felhivatalosa-lalkozik a c-hogy a buk-sokot felelő-ják lejárat

Interju egy antiszemita vezérrel

Guza barátja elmondja a romániai antiszemita tervei. A kolozsvári diákok husvétii felhívása

(Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai antiszemita mozgalom mentalitására rendkívül jellemző az alább közölt beszélgetés, amelyet egy bukaresti újságíró folytatott Zelea Codreanuval, Guza professzor legmeghittebb barátjával és harcos társával. Teljesen fölösleges, hogy kommentárral kísérjük a nyilatkozatot, közlését is csak azért tartjuk szükségesnek, hogy olvasóink bepillantást nyerjenek azoknak lelkivilágába, akik — mint Codreanu mondja — rá akarják tenni kezüket az államhatalomra.

A kolozsvári román diákok egyesülete a husvétii ünnepek alkalmával felhívással fordult a diáksághoz, hogy a megkezdett agitációt otthon is folytassák. A felhívás számos, valóban megszívlelendő dolgot tartalmaz, így a nép szociális, gazdasági és egészségügyi felvilágosítását és figyelmeztetést a diákokat, hogy a rendet és nyugalmat őrizzék meg. Mi azonban mégis aggályosnak tartjuk, hogy azt az agitációt, amely Románia városaiban már eddig is olyan szomorú kirobbanásokra vezetett, most a falvakra is kiterjessék. Az igazi népnevelésnek megvannak a maga mindenütt jól bevált eszközei, ezek közé azonban semmiképp nem lehet hozzászámítani azt, amely éket akar verni a polgárok közé. Tudósításunk a következő:

„Ki kell üzni a zsidókat...”

Egyik bukaresti újságíró beszélgetést folytatott Zelea Codreanu antiszemita vezérrel, aki Guza professzor legerősebb hívei közé tartozik. A beszélgetés egy vasuti kocsiban történt. Az újságíró, akit Codreanu nem ismert, néhány ismerkedő szó után ráterelte a beszélgetést a napi politikai eseményekre. A beszélgetés folyamán Codreanu elmondta, hogy fia vasárnapra egy gyűlést akart összehívni, de a kormány, hogy megelőzze a gyűlés következményeit, le tartóztatta fiát, akit barátai „vaskéznek” neveznek. Az újságírónak arra a kérdésére, hogy fia miért vett részt a rombolásokban, Codreanu lakonikusan csak ennyit felelt: „Igazságot vett a zsidóknak”

— Micsoda bunuk van a zsidóknak? — vette kezbe az újságíró

— Milyen bunuk van? Talán azt akarja kérdezni milyen bunuk ninc? — felelte Codreanu. A mi mozzalmunk — folytatta — nem valami véletlen mozgalom, hiszen láthatja, hogy minden országban keresztes hadjárat kezdődött a zsidók ellen. Ki kell üzni a zsidókat az országból, mégpedig valahova Afrika középsőbe

— Van valami terve a harcra? — kérdezte az újságíró

— Természetesen és meg lehet arról győződve, hogy akik vétettek ellenünk, nem fognak megmenekülni. Mindegyik el fogja venni méltó büntetését. Milliméternyi pontossággal fogunk itélkezni és a bunosok bűneit pontosan vissza fogjuk fizetni. Azok sem fognak bocsánatot nyerni, akik pártolják a zsidókat, barmok is legyenek. Le fogunk mindenkiel számolni. Mert tudnia kell, hogy négy-öt hónap múlva teljes lesz a szerveztünk és akkor rátesszük kezünket az államhatalomra és úgy járunk el, ahogy szükségesnek látjuk

Codreanu egy pillanatig elhallgatott, azután újra beszédbe kezdett

— *En a fajom profétájának érzem magam — mondotta — és megjósolom: nincs messze a mi tervünk valórváadásának a napja*

— Tudja-e azt — kérdezte Codreanu hirtelen az újságírótól —, hogy az alkotmányba pénzért vették be a zsidókra vonatkozó törvényeket. Az „Ahance Israelite” kétszázötven milliót fizetett, így került be az alkotmányba a zsidók állampolgárságáról szóló szakasz

A román diákok husvétii programja

A kolozsvári román egyetemi hallgatók „Petru Maior” egyesülete a husvétii ünnepek alkalmából felhívással fordult a román diáksághoz. A felhívás az ünnepekre hazatérő diákok feladatait körvonalozza. A kormány kolozsvári felhívatalosa, az „Infratirea” vezércikkben foglalkozik a diákok felhívásával és megállapítja, hogy a bukaresti és jasi antiszemita zavargások felelőtlen elemek szítják, akik ezzel akarják lejáratni a román állam tekintélyét. A

kormány álláspontja — írja a lap — ismeretes: Nem engedhető meg senkinek sem, hogy a közrendet megzavarja. Ezt az álláspontot a diákság is respektálja, mert felhívásuk arra mutat, hogy az eddigi féktelen agitációk helyét a felvilágosítás foglalja el.

A „Petru Maior” felhívása egyébként így hangzik:

„A husvétii hazatérő diákok ahol csak alkalmuk van, juttassák kifejezésre az egyetem iránti szeretetüket, mert ha pillanatnyilag az egyetem kapui be is vannak zárva, annak oka, hogy a diákság az egyetem főie helyezte a nagy nemzeti érdekeket, amelyeknek szolgálatába kellett állítani minden meggyőződését és erejét. Fejtsen ki a diákság erőteljes propagandát minden iskolában és mutasson rá, hogy csak ezzel az eszközzel juthatunk el az anyagi jóléthez és nagyobb előrehaladáshoz. Hosszan oda, hogy az új generáció, ha helyünket elfoglalja, mindent megtegyen az iskolai intézmények nivójának emelésére és ne hanyagolja el a nagy nemzeti érdekeket.

Vegye rá a diákság a földmivelőket, hogy fiaikat kereskedelmi és ipariskolába járassák, mert a nemzetnek mindenféle foglalkozású polgárokra van szüksége. Győzzék meg a parasztokat az alkoholfogyasztás káráiról, hogy veszőséggel keresett pénzüket ne pazarolják kormára. Buzdítsák mindnyájukat nemzeti szolidaritásra is. Általában a diákság kerüjön el minden olyan botrányos viselkedést, ami alkalmas a rend megzavarására. Hozzák tudomására mindenki- nek, nagy számmal vannak külső és belső ellenségeink, ezért mi becsületesek, szorgalmasak és bátrak legyünk.

A felhívás ezután ismételtlen a parasztság felvilágosítására buzdítja a diákságot.

Kiemelik a Lusitaniát

Hatmillió dollárérték van páncekkajútjában. Külön páncekról készítenek a búvároknak a leszálláshoz

(Páris, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) 1915 május 12-én nagy hajó indult el az Egyesült-Államokból Európa felé. Kétezer utas volt a fedélzeten és a kajútjében rengeteg arany, ezüst és pénzküldemény a fenékén. A hajó neve „Lusitania” volt... a többire bizonyára mindenki emlékszik. Egy kicsi német tengeralattjáró kapitánya, nem messze Írországtól megtorpedózta „Lusitania”-t, amely pár perc alatt utasaival és rakományával együtt elsüllyedt. 1915 május 12-ike óta ez a hatalmas hajó hetvenhárom méternyire a víz alatt, Seven Head és Old Kungale Head között, a tenger fenekén fekszik.

Most, néhány hónap óta arról beszélnek, hogy a hajó rakományát, amelynek megközelítőleg hatmillió dollár az értéke, felszínre hozzák. Egy amerikai mérnök, Bliss Leawitt külön búvárpánceőt tervezett erre a célra. A pánceő hajlítható acéllemezekből van összerakva, úgyhogy a kar és láb jól mozoghat benne. A búvárpánceőzat levegőben százhetvenöt kilogramot, vízben negyven kilogramot nyom. Egy ehhez hasonló búvárpánceőzatot már 1918-ban kipróbáltak, amikor az 1865-ben elsüllyedt „Pewabittz” hajó rakományát hozták fel, hatvan méter mélységből, a Hurrón-tóból. Bliss Leawitt búvárpánceőzatának fejrészébe olyan szerkezetű légső van bevezetve, amely lehetővé teszi, hogy a búvár három órán keresztül a víz alatt maradjon. Külön szerkezet kapcsolja össze a búvárpánceőzatot egy telefonkészülékkel, amely a búvárt munkája közben követő segélyhajón van elhelyezve.

Bliss Leawitt mérnöknek az a terve, hogy a Lusitaniába leszálló búvárok dinamitot visznek le magukkal és lent felrobbantják azokat a hajóhidakat, amelyek alatt, pánceőkajútokban, az arany és ezüst-rakomány fekszik. A rakományt azután harminc tonnás emelődarunkkal kiemelik.

A Lusitania fenszínrehozásával kapcsolatban két másik mérnök, Simon Lake és Lintquist olyan emelőrudakat szerkesztettek, amelyeknek a segítségével, dagály idején, állítólag az egész hajó felszínreemelkedése lehetségessé válik. Valószínűtlen azonban, hogy egy olyan súlyos hajót, mint amely a Lusitania, ily módon felszínre lehessen hozni.

Bizonyos, nagyon érdekes látvány lesz a

búvároknak, amikor leérnek a megtorpedózott Lusitaniába. Övükön a búvárlámpa halvány fényt fog árasztani és kísérteties lesz, amikor meglátják majd az egymásra halmozott holttesteket, amelyek között biztosan találunk majd olyanokat, amelyek görcsösen fogóznak egymásba a halálvárás utolsó ólelésében.

A Lusitania kiemeléséhez már a legközelebbi hetekben hozzátognak.

A lakbérlok a lakástörvény ellen

Popov Adenis dr., a Lakbérlok Szövetségének elnöke az új törvényről

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új lakástörvény egyformán elkedvetlenítette a háztulajdonosokat és a bérlokot. Munkatársunk felkereste Popov Adonist dr.-t, a Lakbérlok Országos Szövetségének elnökét, aki a lakbérlok álláspontjairól a következőket mondotta:

— Florescu igazságügyminiszter újra lakástörvénnyel ajándékozta meg az országot. De úgy látszik, egy év óta — akkor jelent meg az utolsó lakástörvény — semmit sem tanult. A háztulajdonosok és bérlok szemében az új törvény vásári produkció. És minden azért van, mert a miniszter elmulasztotta kikérni a szakkörök véleményét. A háztulajdonosok és bérlok szervezetei Nagyrománia minden részéből hónapok óta küldözgették emlékirataikat, indítványaikat, amik elegendő anyagot szolgáltathattak volna Florescunak a törvény megalkotásánál. Hiába történt mindez, a miniszter egészen

megfeledezett Erdélyről és Bukovináról.

Az új törvény jogilag is szörnyesülött, mert a bérlok két tulajdonostól, a háztulajdonostól és az ingatlan tulajdonosától bérlék ezután lakásukat.

Ez a jogviszony — egy bérlő, két tulajdonos — eddig teljesen ismeretlen volt. Pénzügyi szempontból igen nagyjelentőségű Florescu törvénye, mert amit sem Titulescu, sem Bratianu Vintila nem tudott megállapítani, talán majd az új törvény megcsinálja. Talán meg tudja állapítani bérlok pontos jövedelmét. Az ország összes törvényszékei olyan pörökot fognak tárgyalni, amelyek tárgya az lesz, egy-egy bérlő jövedelme 250.000 lei, vagy 249.999 lei évente. Mert ha valamelyik bérlő jövedelme meghaladja a 250.000 leit, akkor a szerencsés tulajdonosnak — az uzoratorvény rendelkezései ellenére — törvény biztosítja a lakásspekuláció jogát. Ha a bérlő a tulajdonos által megszabott bért nem tudja majd megfizetni,

a lakáshivatal üresnek nyilváníti a lakást.

Természetesen az így megüresedett lakásokat nem állami tisztviselők fogják megkapni. Azoknak a lakásszerződéseit, akik foglalkozásukat nem lakásukon, hanem külön helyiségben üzik, az új törvény hat hónapig hosszabbítja meg. A hat hónap lejártá után ezek szerint mindkét tulajdonos kérni fogja az ügyvédek és iparosok kilakoltatását, mert a törvény hiányos és érthetetlen fogalmazása ilyen jogokra is enged következtetni.

A többiekben az új törvény előnyben részesíteni a háboruban meggazdagodtakat. Míg a régi lakástörvény — bérlok kilakoltatásával — csak azoknak a tulajdonosoknak engedte meg a háztulajdonosai jogát, akik 1914 előtt tulajdonosai voltak a háznak, az új törvény ezt a jogot kiterjesztette azokra is, akik a törvény életbelépéséig lettek háztulajdonosok. Előrelátható, hogy

nem lesz vége-hossza a kilakoltatási pöröknek

és a lakáshivatal társadalmi kivégzéseknek lesz a színhelye

Sem az előbbi, sem a mostani törvény nem állapította meg azokat a kategóriákat, amelyeket nem lehet kilakoltatni. Ez által a kilakoltatásoknak állami tisztviselők, tanárok, orvosok, ügyvédek, mérnökök, újságírók, rokkantak is áldozatul fognak esni.

Az állam érdekeit sem védi kellőképpen az új törvény, mert az állam szerződéseit, minthogy az állam jövedelme évente több 250.000 leinél, asz-pán egy évre hosszabbítja meg. Ez idő után a tulajdonosnak joga van új bémegállapítást követelni.

A bérlokot anyagilag igen erősen sújtja törvénynek az a paragrafusa, amely szerint a ki-

ményseprő-, gyepmester- és vándjákat ezentul a lakók kötelesek fizetni.

A bukaresti bérlők tiltakozása

Bukarest, április 4. A bukaresti lakbérlők szövetsége tegnap délelőtt gyűlést tartott a Dacia nagytermében. A gyűlés első szónoka, Filipescu rámutatott az új törvény igazságtalan rendelkezéseire. Indítványozza a lakbérlők kongresszusának összehívását, amely a lakásspekuláció leküzdésére alkalmas vezetőséget választana. Ez a vezetőség kényszerítse a kormányt, hogy az üres lakások

főltt rendelkező bizottságokat ne kinevezés, hanem községenkénti választás útján állítsák össze.

Socor felszólalásában kifejti, hogy az új törvény jogot ad az államnak magánlakások kiürítésére iskola céljaira. E rendelkezés értelmében senki sem tudja, hogy mikor kerül az utcára.

A következő felszólaló Trifau felszólítja a bérlőket, hogy szükség esetén erőszakkal akadályozzák meg a kilakoltatásokat. Több felszólalás után a gyűlés elfogadta Filipescunak a kongresszus összehívásáról szóló indítványát. A gyűlés délután egy órakor ért véget.

A diákság új harcra készül

A bukaresti diákkongresszus kiart a numerusz klauzusz mellett

(Bukarest, apr. 4. Az Uj Kelet tudósítójától) A román diákság tovább halad a megkezdett úton. Hasztalan volt a román politikai és szellemi élet nagyjainak intelme, hasztalan volt a figyelemztetés, milyen mérhetetlen károkat okoz az államnak, úgy kifelé, mint befelé ez a harc, a diákság makacsul ragaszkodik követeléseire.

Bukarestben tegnap este az összes romániai egyetemek diákságának kiküldötti izgalmas értekezletet tartottak, amelyen ellátározták, hogy ragaszkodnak a múlt év decemberében hozott határozataikhoz, amely szerint követelik a numerusz klauzusz bevezetését az összes romániai egyetemekre. E határozat következtében április 16-án, amikor a kormány rendelete értelmében az egyetemeket meg-

nyitják, a román diákság ismét meg fogja akadályozni, hogy a zsidó diákok bemenjenek az egyetemre.

A zsidó diákság ma délelőtt értesült erről a határozatról. Nyomban küldöttséget menesztett Bukarest város rendőrprefektusához és kérte, hogy április 16-ára rendljen ki az egyetemekre megfelelő karhatalmat, mert a zsidó diákok a miniszteri rendelkezés értelmében minden körülmények között megjelentek április 16-án az egyetemi előadásokon.

Az ilfovi törvényszék vádpanca ma ülésében foglalkozott a leutóbbi bukaresti tüntetések alkalmával letartóztatott diákok ügyével. A vádpanca nyolc diákot szabadlábra helyezett és csupán egynek további fogvatartását határozta el, aki a tüntetések alkalmával egy rendőrt súlyosan bántalmazott.

Uj Palesztinát!

Riedl Frigyes feljegyzései a zsidókérdés megoldásáról

(Budapest, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Riedl Frigyes, a nem ég elhunyt kiváló magyar irodalomtörténész hagyatékában lévő feljegyzéseiből vesszük a zsidókérdés megoldására vonatkozó alábbi értékes megállapításokat

„Szidással nem lehet...”

A zsidókérdés. Nagyon kényes. Senki sem akar hozzányulni. De fontos. Zsidók szerepe, száma, intelligenciája miatt. Az antiszemitizmus képtelen ezt a fontos kérdést megfejteni. mert szidással nem lehet a zsidókat kiirtani. Az antiszemitizmus csak megnehezíti a tisztázást. Csak kiszélesíti az ellentéteket. Örökké farkasszemet nézzünk? — Ki-úni nem lehet. Pogromot rendezni senki sem akar. Más vallashoz is tapadhatnak antipátiák. Vannak testi, faji sajátosságok, amelyekről nem mindig, de az esetek többségében fel lehet ismerni az illető faj tagját. Vannak jellemiek és lelkiek is.

Nem szabad gondolni, hogy csupán kifogácsolható sajátosságok. A zsidóknak vannak kedvező sajátosságai is, mint minden fajnak. Kevesebb iszákosság. Családi szeretet. Gondoskodás a gyerekekről. Jótékonyosság. Szellemi élelenség, fogékonyság. Ez a fősajátosság. Jótékony a magyar indolenciával szemben. Számtani tehetség. Kitejezésbeli ügyesség (a legtöbb zsidóban alszik egy zsurnaliszta és egy bőriáner jó értelemben is). Tanulékonyság. Üzleti ügyesség. Nyelvtelenség. Iparkodás. Fogékonyság Gyorsabban recipál. Éretlen eszméket is. Az új ingere. Snobizmus. Ezért összeütöközött konzervatív nemzeti sajátosságokkal és nemzeti érdekekkel. A rosszakat is tudom, de nem akarom felsorolni, mert nem *iszítani* akarok. A nemzet érdekeit akarom szolgálni, amely a kibékülést kívánja.

„Béke kell...”

Béke kell. Kárpótlás nélküli béke (de tán nem annexió nélkül), kompromisszumon alapuló teljes béke. A kompromisszum csak kölcsönös áldozat árán lehetséges. Mind a két fél magatartása megnehezíti ezt. Mi kell? Az egyik fél részéről több

terelem és jóakarát. A másik részről több öndisziplina. Minden felekezet hívei, keresztények, zsidók egyaránt járják a táncot az aranyborjú körül. De mintha a zsidók egy része nagyobbakat ugorna és egy fokkal sziljabban járná mint, a keresztények átlaga. Vagy csalatkozom?

„Megnehezíti a megoldást...”

Megnehezíti a zsidókérdés megoldását, hogy a zsidóság mindenütt csak egy osztályt szolgáltat a befogadó államnak. Csak középosztályt. Parasztosztály nem is igen van. Ebből nagy visszasságok. Innen van, hogy némely pályán aránytalanul sok a zsidó a kereskedelmi, orvosi, ügyvédi pályán. E pályák árnyékoldalait (azokat a hibákat, amelyek e pályán fejlődnek és gyakoribbak mint máshol), ezeket a hibákat könnyen zsidó sajátosságoknak tekintik. Igaz, hogy e pályák fejlesztette sajátosságuk és hátrányos tulajdonságuk közt van több, amely a zsidó géniusszal találkozik. A zsidók életrevaló tulajdonságai találkoznak a kapitalisztikus világ szükségleteivel. Ma pénzvilágot élünk. Erre nagyon alkalmasok a zsidók. Jobban mint mi. Tudnak jól számolni.

Az aránylag sok zsidó intellektuális lateiner pályán okozza a nagy zsidó befolyást.

Annak a körülménynek, hogy a zsidók majdnem kizárólag középosztályt képeznek, még más következménye is van. A zsidók közt nagyobb a szellemi betegségek százaléka. Nem táplálkozik a parasztosztály egészségesebb, szellemileg el nem nyúlt rétegéből. Igaz, hogy ennek a százaléknak más okai is vannak. A zsidó azt hiszi, neki törekedni kell, hogy a keresztényekkel konkurálhasson.

Beolvadás...?

A zsidókérdésnek sokan mint egyszerű és célszerű megoldását a zsidó-keresztény házasságok szaporítását ajánlják. Ez az el enyszer is a zsidó faj verbéli megváltoztatását célozza, de a gyakorlati életben nincs nagy hatása. Franciaországban már rég megvan a polgári házasság, de befolyása a

zsidó nép sorsára igen csekély volt. A gyér házasságokon kívül (sőt tán belül is) megmaradnak az ellentétek. Áttérés? Egész nép? Nem tetszik. Hiába. Van sok konzervatív hívő, ortodox zsidó. Vannak büszkék, sőt szemérmesek. Ezek nem térnek át. Ex utópia. Hétmillió zsidó elszéledve az egész világon egyszerre áttérjen? A zsidók ellen emelt kifogásokat még eggyel szaporítanak: a hitehagyás vádjával.

„Uj Palesztinát!”

Kétféle zsidó van: az asszimilálódni óhajtó és a konzervatív, ki faji jellegét és ortodox vallását meg akarja őrizni. Ezért legcélszerűbb volna egy új Palesztinát teremteni.

„A zsidó nemzetet konzerválni kell, a zsidó szellem gazdagítja a világot.” Ha ez szükséges hadd konzerválja Palesztina. A nemzetek első feladata: magát konzerválni. Különben is: mi nem akarjuk, hogy az asszimilálás tabulá rázát csináljon a zsidó jellemből.

Sukri bej gyilkosát egy rendőr felismerte és agyonlőtte

Izgalom Angorában. Az új béketárgyalásokat április tizenötödikén tartják meg Lausanneban

(Konstantinápoly, apr. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rendőrség annak ellenére, hogy a kormány nem nagyon sűrgeti Sukri bej ellenzéki vezér eltűnésének kinyomozását, néhány emberével igyekezett felkutatni Sukri bej tartózkodási helyét, illetve kideríteni titokzatos eltűnésének körülményeit. A nyomozó közegek tegnap semmi nyomra nem akadtak, tegnap este azonban az egyik rendőr, Sukri bej hozzátartozóinak környezetéből kapott információk alapján,

Ozman pasa ezredesben felismerte Sukri bej eltűntetőjét, le akarta tartóztatni, minthogy azonban Ozman pasa menekülni próbált, agyonlőtte.

Minthogy Sukri bej családja bizonyosra vette, hogy Ozman pasa a bejt meggyilkolta, a nyomozó hatóságok most azután kezdtek kutatni, hova rejtette el Ozman pasa a holttestet. Hosszas keresés után megtalálták az egyik külvárosban, ahol Sukri bej egy árokban átlőtt mellel feküdt.

Sukri bej tegnap felravatolozták a parlamentben, gyilkosának, Ozman pasának, holttestét pedig nyilvános helyen akasztófára függesztették.

Sukri bej meggyilkolása egész Torokországot izgalomban tartja. Rendkívül rossz hatást tett Angorára, ahol pedig éppen most a legnagyobb nyugalomra volna szükség. Az angorai nemzetgyűlésnek ugyanis most kellene előkészítenie az új béketárgyalást az antanttal. Ez a feladat, minthogy a régi nemzetgyűlést feloszlatták, már az új nemzetgyűlésre várna, de, éppen

a bekövetkező belpolitikai bonyodalmak miatt, a választások előreláthatólag nem fognak zavar nélkül végbemenni.

Antantpolitikai körökben az a nézet, hogy Törökország mai belpolitikai helyzete nem szolgálhat az új béketárgyalások nyugodt hátterével. A béketárgyalások az eddigi megegyezések szerint április 15-én fognak Lausanneban megkezdődni.

Beszüntették a „Múlt és Jövő“-t. Budapestről jelentik: Dr. Patai József zsidó hetilapját, a „Múlt és Jövő“-t, amely a fehér terror idején és a reakció későbbi szakában is bátran szállt szembe az antiszemitizmussal, a magyar kormány bizonytalan időre beszüntette. A rendelkezés ellen Fábrián Sándor képviselő felszólalni készül a nemzetgyűlésen.

Április hónap: sékel hónap. Mind n igaz zsidó fizesse le a sékelét!

Házasulandók figyelmébe!

Butort legelőnyösebben csak Fischer Albert & Comp. butorraktárában vásárolhat.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 61. Telefon. 5-79 Vizonteladóknak árkedvezmény

Házasulandók figyelmébe!

1496

H
Az Uj Kelet az eg
napilapja.
Elfizetési
130 lei. félvre 24
Az Uj Kelet
megjelenésével eng
Felelős szer

Le

Legyen vil
átozzák összeviss
hogy a zürzavar
nagyobb. Hát pe
Valaha kelet felé
felé néztünk, de
mégis beigéri a
rikát úgy fozozta
kereste keletet.
keleten át jutni
kelethez. S talán
Amerika addig b
és konferenciától
egy európai k
zánk! — ujság
műlik a kelet
meglányult a ko
segíteni akar
Bezzeg segíteni!
az amerikaiak
S már be is ig
nyugati, a kon
a nagy kérdések
minek köszönhet
A mezopotámiai
rendezni muszáj.
középeurópai pro
nyavalya, minden
hatlan. Mezopot
talan másfélmillió
s nem a százmill
várjon Európa.
világosság, nem
hálón s a neve
leum. Ez ugyan
még helyesebben
akarja, hogy csa
mezopotámiai, m
olaj súlyos konk
eljön a keleti k
szájában és me
világosság kérdé

— A kirá
külföldi udvar
„Adeverul” értes
folyamán hivata
londoni és brüss
francia köztársas
ronázásra küldöt
ják viszonzni és
— Mária k
Bukarestből jele
grádból hazaker
kocsijában töltöt
fővárosba.

— Angol
fronton. Bukar
talos értesített k
angol katonai m
román front meg

— Az an
vozik a jasií r
lentik: Jasií r
rendőrprefektus
antiszemita zava

— Egyna
a köztisztviselő
örtesülése szerint
kongresszusán k
ország összes tis
tartanak. Ezen
marában a korti
javaslat tárgyalá
nem elégitette k

— A gal
Hafia felé in
lezve volt —
már nyolcadiké
kikötöt.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bánági zsidóság napilapja.
Előfizetési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, félévre 240 lei, egész évre 450 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Felolós szerkesztő: Marton Ernő dr.

Lesz világosság

Legyen világosság a zürzavarban! — ezt kiáltják összevissza a világ politikusai. Hát persze, hogy a zürzavar ettől a kiáltozó összevisszától még nagyobb. Hát persze, hogy nem akar világosodni. Valaha kelet felől vártuk a fényt, aztán Amerika felől néztünk, de nyugatról se jött. Most aztán mégis beigéri a jöttét nyugaton át keletről. Amerikát úgy fedezte fel Kolumbus, hogy nyugat felől kereszte keletet. Most hasonló felfedezés történik, keleten át jutunk el Amerikához és Amerikán át kelethez. S talán a világosság is meglesz végre. Amerika addig húzódozott minden európai ügytől és konferenciától, amíg végre mégis csak eljön egy európai konferenciára. „A keletihez érkeztünk!” — újságolja a tengerentuli kábel. Tudniillik a keleti konferenciára. Hát mégis meglágyult a konok amerikai szív s mégis csak segíteni akar rajtunk, megszorult európaiakon. Bezzeg segíteni! Ha mi ott leszünk — mondják az amerikaiak —, minden másként fog menni. S már be is ígéri, hogy a keleti után jön a nyugati, a konferenciák konferenciája, amelyen a nagy kérdések is megoldódnak. Nagyon jó. És miúgy köszönhetjük a szerencsét? Mezopotámiának. A mezopotámiai ügy borzasztóan rendezetlen, rendezni muszáj. A német ügy is rendezetlen, a közép-európai probléma is, a pénzügy, a gazdasági anyaválya, minden, de Mezopotámiának már halasztatlan. Mezopotámiának kétféle lakosa van, de talán másfélmillió, az ő ügyüket kell előbb elintézni s nem a százmillió Európaé. A kicsin kell kezdeni, várjon Európa. Mezopotámia felől jön majd a világosság, nem is az égen, egyelőre tengelyen és táján s a neve a kis szatócsoknál amerikai petróleum. Ez ugyan mezopotámiai, helyesebben török, még helyesebben angol petróleum, de Amerika nem akarja, hogy csak török és angol kőolaj legyen a mezopotámiai, mert akkor az igazi amerikai péterdaj súlyos konkurrenciát kap. Nos, Amerika most eljön a keleti konferenciára, a béke olajjával a szájában és megoldja a petróleummal terhesített világosság kérdését. És lesz világosság. (K)

A királyi pár látogatására készül a külföldi udvarokhoz. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” értesülése szerint a királyi pár a nyár folyamán hivatalos látogatást fog tenni a római, londoni és brüsszeli királyi udvarnál, valamint a francia köztársasági elnökénél. Ez alkalommal a koronázásra küldött idegen missziók látogatását fogják viszonzni és megköszönni.

Mária királyné hazaérkezett Belgrádból. Bukarestből jelentik: Mária királyné ma éjjel Belgrádból hazaérkezett. A királyné az éjszakát szalonkocsijában töltötte és csak reggel hajtatott be a fővárosba.

Angol katonai misszió a volt román fronton. Bukarestből jelentik: A kormány hivatalos értesítést kapott, hogy a közeli napokban egy angol katonai misszió érkezik az országba a volt román front meglátogatására.

Az antiszemita zavargások miatt távozik a jassii rendőrprefektus. Bukarestből jelentik: Jassii híradás szerint Gheorghescu, a jassii rendőrprefektus beadta lemondását. Gheorghescu az antiszemita zavargások miatt hagyta el állását.

Egynapos tüntetésrajtót rendeznek a köztisztviselők. Bukarestből jelentik: A Presa értesülése szerint az állami tisztviselők április 22-i kongresszusán kimondják, hogy április 23-án az ország összes tisztviselői egynapos tüntetésrajtót tartanak. Ezen a napon kezdődik ugyanis a kamarában a köztisztviselők státuszáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. A javaslat a köztisztviselőket nem elégitette ki.

A galaci hajó indulása. A Jaffa és Haifa felé induló hajó nem — mint az jelleve volt — április cizenötödikére, hanem már nyolcadikán, vasárnap hagyja el a galaci kikötőt.

Kozlov orosz kutató várost fedezett fel a Gobi-sivatagban

Szenzációs művész emlékek. Harmadfelezer könyv ismeretlen nyelven.

(Páris, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Szenzációsan érdekes távirat érkezett ma Irkuckból. Kozlov orosz földrajzkutató, aki hónapokkal ezelőtt nagy felfedező utra indult Mongóliába, a Gobi-sivatag fensíkján, a homoktenger uttalánjában egy teljesen ismeretlen várost fedezett fel, ahová még európai ember nem tette be a lábát. Arról nem emlékezik meg a távirat, vajjon emberek is élnek ebben a városban, de valószínű, hogy igen. A tudós kutató nagy művészi emlékeket talált a

Gobi-városban és hatalmas könyvtárt, amely kétezeröttszáz nagyszerűen konzervált könyvet tartalmaz. Hogy ezek a könyvek miről szólnak, ezt Kozlov megállapítani nem tudta, mivel egytől-egyig egy eddig még nem ismert nyelven vannak megírva. A szenzációs híradás az egész tudományos világban nagy feltűnést keltett. Valószínű, hogy Kozlovot jól felszerelt tudományos expedíció fogja követni, hogy segítségére legyen a kutató munkájában.

Lányom hozománya 500 millió. (Bemutató a Magyar Színházban.) Nagyon kellemes, könnyű, súlytalan és mulatságos ez a Földes-darab. Minden figuráját ismerjük, minden helyzetét előre ki tudjuk számítani, mi fog történni a következő jelenetben és hogyan fognak végződni a felvonások. Az egyetlen jó alak a milliommoslány, de ez se tulajdonos eredeti. Ezt a szerepet pompás Styléruhában Szabados Piroska játszotta bravurosan. Nagy sikere volt Laczkó Arankának, józsi, temperamentumos nagymama volt. Mihályfi, Tári és Miklóssy jók voltak. A közönség sokat és szívből nevetett.

Román írók Kolozsváron. A bukaresti román írók tudvalevőleg néhány hónappal ezelőtt Erdély fővárosát testületileg akarták meglátogatni, de akkor közbejött akadályok miatt látogatásukat tavaszra halasztották el. Az írók április tizenhetedikén érkeznek Kolozsvárra, ahol a hatóságok részéről ünnepélyes fogadtatásban részesülnek. Tizenkilencedikén tisztelőkre a Román Nemzeti Színházban díszelőadást tartanak.

Megújítják a lakbérleti szerződéseket. Bukarestből jelentik: A háztulajdonosok tüntetésének alkalmából Florescu igazságügyi miniszter nyilatkozott az „Universul”-nak az új lakbérleti törvényről. A miniszter szerint a lakóknak nincs okuk nyugtalanságra, mert ha szükség lesz rá, a kormány mindig meg fogja újítani a szerződésük érvényét.

Felelemelik a bírák fizetését. Bukarestből jelentik: Florescu igazságügyi miniszter táviratot intézett az ügyvédi kamarák dékánjaihoz és kérte őket, szüntessék meg a bírák érdekében indított szolidáris sztrájkukat. Az igazságügyi miniszter rámutat arra, hogy a kormány a költségvetésben a tisztviselők fizetésrendezésére előirányzott összegből a bírák fizetését is emelni fogja. Ezzel kapcsolatban Florescu kijelentette az „Universul” tudósítójának, hogy a költségvetési bizottság a bírák részére 1500—2000 lei fizetésemelést határozott el.

Két titokzatos halál Nagyváradon. Nagyváradon jelentik: Cimpian Jánosné 73 éves magánözönöt Szent János-utcai lakásán halva találták. A kihívott törvényszéki orvos, dr. Gerő Sándor mérgezést konstatalt. Míg az esetet gyanusnak találta, kérte a nyomozás megindítását. Az esetet komplikálja, hogy a következő napon a nála lakó Bercsényi Katalin is megbetegedett és meghalt. Bercsényi Katalin ezelőtt 17 évvel szerelmes lett egy földbírtokosba, aki miatt öngyilkosságot követett el. Szublimatoddal megmérgezte magát, de félélt. A földbírtokos meghatóságában megígérte, hogy feleségül veszi a leányt, ha félélt. De nem így történt. A leány a mérgezés következtében megvakult, mire a földbírtokos ígéretét visszavonta. De kötelességének tartotta, hogy a leányról legalább anyagilag gondoskodjék. Csupán azt kötötte ki, hogy nevét titokban tartsa. Ez így is történt. A tartási díjak rendszeresen megjötték, szabályos időközökben, csupán a korona-beváltás után csökkentek le igen minimális összegre. A két nő azonban nem nyomorgott, mert nagyobb értékű ékszereket találtak náluk. Ezért nem valószínű, hogy öngyilkosságot követtek el, valószínűbb, hogy meggyilkolták őket. A rejtélyes ügyben megindult a nyomozás.

Elpusztulás fenyegeti az évi termést. Bukarestből jelentik: A reggelen tegnap óta nagy hóviharak vannak. A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint a beállott nagy hideg veszélyezteti a gyümölcstermést és a tavaszi vetéseket. Ha a fagy után az eddigi szárazság továbbra is megmarad, akkor az egész ezidei termés elpusztul.

Legjobb bor a Rózsamáli, nem ad ilyet csak Szilágyi!

Dr. Krémer Ármán balesete. Megrendítő baleset, érte dr. Krémer Ármán jónévé kolozsvári fogorvost. Dr. Krémer a Szamosvölgyi vonattal el akart utazni Kolozsvárról, de tévedésből a Bukarestbe induló gyorsra szállt fel. Tévedését akkor vette észre, amikor a vonat már mozgásban volt. Az orvos leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy jobbkeze a kerekek alá került, amelyek csuklóját széjjelroncsolták. A szerencsétlenül járt orvost a mentők beszállították az Erzsébet-szanaszatóriumba, ahol dr. Steiner sebésztanár azonnal megoperálta. Dr. Krémer iránt városszerte részvételtjes érdeklődés nyilvánul meg.

Válságosra fordult Carnarvon lord állapota. Kairóból jelentik: A Tutankhamen-sír felfedezőjének, Carnarvon lordnak állapota válságosra fordult. A tüdőgyulladás, ami Carnarvon lordot már a rovarcsípés után a szanaszatóriumban támadta meg, átterjedt tüdejének jobboldalára. Felesége és egy angol orvos tanár örököskéül betegyája mellett.

Adókvetés Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Május elején kezdődik meg Nagyváradon az új adókvetés. Ekkor fogják kisorsolni azokat az adófizető polgárokat, akik a kivetőbizottság tagjai lesznek. Mindenki köteles lesz a kijelölt napon a bizottság előtt megjelenni, ellenkező esetben adóját kétszeresre emelik és elvesztik a családtagok után járó kedvezményt is.

Drótnélküli táviróállomás Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Még két évvel ezelőtt szerelték fel a nagyvárad drótnélküli táviróállomás felvevőkészülékét. Nem sokkal utána megkezdették az előmunkálatokat egy leadóállomás felszerelésére is, amely tudvalevőleg hatalmas gépeket és speciális berendezést igényel. A munkálatok sikerrel jártak, a londoni Marconi-állomás által szállított gépek a napokban megérkeztek és a nagyvárad leadóállomás két héten belül megkezdte működését.

Az új lakbérleti törvény a hivatalos lapban. Bukarestből jelentik: Az új lakbérleti törvény a „Monitorul Oficial” holnapi számában megjelent.

Vizsgálat a bukaresti diákokotthonban. Bukarestből jelentik: Az antiszemita tüntetésekkel kapcsolatban a rendőrség vizsgálatot tartott a diákokotthonokban és megállapította, hogy a legtöbb egyetemi hallgató hazautazott.

Arca, keze a hidegtől többé ki nem pállik, mert ez ellen Kaiser-Borax biztosan beválik.

Olla gummi a legkötelesebb.

Orvosi hír. Dr. Fekete Sándor sebész-műtörvos Cluj, str. Babes—Trefort-utca-13 szám alatt, orvosi rendelését d. u. 3—4-ig tette át.

Kisebbségi blokk Litvániában

Kovnából jelentik a Jewish Correspondence Bureau: Az orosz és kis orosz pártok képviselői közös bizottságot alakítottak, amelynek feladata, hogy a lengyel, német és zsidó pártokkal egyetemes kisebbségi blokk létrehozásáról tárgyaljon. A litvániai ellenzéki pártok élesen bírálják Stulkinsky köztársasági elnököt, mert nem fogadta el a Galvanovsky-kabinet lemondását, amelynek a parlament bizalmatlanságot szavazott. Parlamenti tradíciók szerint a kormány semmi szín alatt sem maradhat ilyen körülmények között hivatalában, hanem olyan kormánynak kell átadnia helyét, amely a többség bizalmát bírja, vagy ha nincs ilyen többség, új választásokat kell elrendelni. A Galvanovsky-kormány megmaradásával természetesen a zsidó ügyek minisztere, Friedmann bíró is hivatalában marad, akinek kinevezése ellen tudvalevőleg az összes zsidó pártok élesen tiltakoztak.

Közgazdaság

Az adóvallomási ivatek benyújtási határidejét meghosszabbítják. Megírtuk, hogy az adóvallomási ivatek nagyon gyéren folynak be a pénzügyigazgatóságokhoz. Ennek egyik oka az, hogy csak a románnyelvű adóvallomások vannak eddig készen, a magyar és német szövegűek csak a napokban kerülnek ki a sajtó alól. Nem valószínű, hogy a hátralévő tíz nap alatt az összes adóvallomásokra kötelezettek beküldjék a kitöltött ivateket. Így tehát kilátás van arra, hogy a pénzügyminiszterium rendeletileg a terminust meg fogja hosszabbítani, valószínűleg május elsejéig. Szerdán délután öt órakor a pénzügyi rezortban Simionescu vezérinspektor elnökletével a kereskedők adóügyi ankétot tartottak.

A tanoncoktatás. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara szerdán este 6 órakor gyűlést tartott, amelyen szóba került a különböző ipari és kereskedelmi iskolák segélyezése, továbbá azok a sérelmek, amelyek a tanoncoktatás körül tapasztalhatók. Az inasothonok sem a várostól, sem az államtól nem kapják a megszavazott segélyeket, úgy hogy a szépen fejlődő tanoncügy a teljes hanyatlás képét mutatja. A kamara Hevesy József alelnök ndítványára interveniót a kormánynál, hogy a tanoncügyet külföldi mintára állami támogatással szervezzék meg. A kamara foglalkozott továbbá új levelező tagok megválasztásával.

Tranzitövezmény a dunai államok között. Budapestről jelentik: Románia, Ausztria, Németország, Csehország, Lengyelország és Jugoszlávia képviselői hosszas tárgyalások után aláírták a tranzitövezményt. Eszerint április elsejétől kezdve a fenti államok között újból megindult a nemzetközi fuvarlevelek alapján a közvetlen áruforgalom.

A kereskedők a működési engedélyek ellen. A működési engedélyek megszerzése, mint az tudvalevő, minden kereskedelmi és ipari vállalkozásra nézve kötelező. Az engedélyek elnyerését azonban a kormány sok tekintetben súlyos feltételekhez köti, amelyek ellen a kereskedővilágban már most élénk panaszok hangzanak el. A vállalatoktól és cégektől diszkrét üzleti ügyeik feltárását követeli a rendelet, követeli a részvénytársaságoknál a részvényeknek kizárólag névre való kiállítását, megnehezíti az átruházást, amely csak miniszteri engedéllyel végeztethető. A tőke ilyen módon ki fogja vonni magát igen sok virágzóan ígérkező vállalkozás alól, minthogy a tőkepenzesek látra szóló részvényeket vásárolnak legszívesebben. A

részvények értékesítése szinte kizárólag ilyen módon lehetséges és a tozsdén, amelynek jegyzősei legjobb értékűméri a részvénytársaságok fejlődésének vagy hanyatlásának, nem lehet majd részvényekhez jutni. Megakadályozza a működési engedélyek több pontja az új vállalatok létesítését is és az állampolgárság igazolásának bonyodalmissága sok olyan emberre nézve teszi lehetetlenné a vállalatban való közreműködést, aki egyébként a leghasznosabb irányítója a vállalatnak. Hír szerint a kereskedők testületi uton fogják követelni a rendelet sérelmes pontjainak megváltoztatását. Ez annál sürgősebb, minthogy igen sokan már most sem tudják lebonyolítani a külföldi cégekkel szemben vállalt szállítási kötelezettségeiket. A vasutak ugyanis csak működési engedély alapján adnak szállítási kedvezményt. Ilyen módon sok olyan cég, amely a kedvezményt az üzletkötések alkalmazásával beleszámította a vételárba, ha kötelezettségének eleget akar tenni, a működési engedély hiányában kénytelen ráfizetni. Ezen az alapon már eddig is több pert indítottak meg erdélyi exportőrök ellen.

A megfélebbezett háborus adók ügye. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara egyik előterjesztésében közölte a pénzügyminiszterrel, hogy a háborus adók, nevezetesen a hadinyereségadó, a jövedelmi adók és a vagyonadók ügyét, amelyeknek kirovása ellen a felek még a magyar adótörvény értelmében felebbeztek, a pénzügyi rezort még mindig nem intézte el. Minthogy április elsején új adótörvények léptek életbe és minthogy az új adótörvény lehetővé teszi ezeknek az ügyeknek gyors elintézését, a kamara arra kéri a pénzügyi kormányt, tegye lehetővé a kérések oly módon való elintézését, hogy egy különleges bizottság bírálja felül a kéréseket és esetről-esetre intézze el azokat. Javasolja, hogy egy különleges bizottság működjön Erdély fővárosában, azonfelül pedig minden olyan városban, mely itélőtáblai székhely. Kolozsváron a pénzügyi vezérigazgatóság bizassék meg a bizottság megszervezésével és a munkálatok gyors letöltésével.

Az ipari és kereskedelmi főfelügyelőség felosztása. Megírtuk, hogy a kormány elhatározta valamennyi kolozsvári rezort felosztását és ezzel kapcsolatban az ipari és kereskedelmi főfelügyelőiséget is felosztatja. A főfelügyelőség likvidálására Bukarestben külön bizottságot állítottak össze, amely azonban még nem kezdte meg működését. A kolozsvári ipari és kereskedelmi főfelügyelő és Mazuchi kereskedelmi felügyelő több ízben tárgyaltak már ebben az ügyben Bukarestben és éppen a likvidálás közeli lehetősége miatt tisztára admi-

nisztratív munkára szorítkoznak és semmiféle iniciatívát nem kezdtek. A kormány a főfelügyelőség megszüntetésével egységesíteni akarja az ország ipari és kereskedelmi ügyeit, amelyet centralizációs irányítás alá fog venni. Kolozsváron csak helyi ipari és kereskedelmi felügyelőség marad.

Zsidó hitelszövetkezet Nagymihályon. Kassáról jelentik: A szlovenszói zsidó hitelszövetkezetek száma eggyel szaporodott. A múlt héten megalakult ugyanis Nagymihályon — a Jónak égisze alatt, egyelőre 400.000 cseh korona alap tőkével — egy új hitelszövetkezet, melynek alap tőkéjéből körülbelül 100.000 koronát a helyi adósság, 300.000 koronát pedig az amerikai Jónak jegyzett. A hitelszövetkezet elsősorban a háborús károsultakat akarja olcsó pénzkölcsönrel támogatni.

Mégsehol és soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitűnő

öltönyök,

felöltők,

fiuruhák,

1433

mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

Sport kötött-szövött Áruház

aradi kötő és kötött-szövöttgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári árban

o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-u'ca 16. sz.

Mégis csak
a Szilágyi-Likörök
a legjobbak!

Lloyd 1534
1534

A legfinomabb tisztagyapjú
kötő-harász, blousok
és ruhák részene

S'POS JENŐNÉL

Cluj, Piata Unirii 17
kaphatók

1433

Viszonteladóknek
árkedvezményt adok

MINDENKI

könnyen
beszerezhet
magának

VALÓDI

BOGSZA

LIKÖRT

miután a gyár
(husvétra való tekintettel)
1/4 literes üvegeket is
hozott forgalomba

Először kerül piacra a **BOGSZA TRIPLE SEC**
U T O L É R H E T E T L E N

A m
(Kolozsvár
tőjtől.) Budape
negy b kötések
felhasználva a k
adósságaikat mo
tán a korona r
dése várható. Ir
Tözsdejele
Budapest
14, Milano 10-
Newyork 213-50
Valutapia
vizák: Paris 13-
Róma 10-60, Z
Berlin 107, Bud
Bukaresti
150-160, tor
990-995, fra
frank 40-40 50
-260, dinár 21
leon 800-810,
korona 500-55
márka 60-65.
Berlin. N
21.100, London
1054, Prága 62
Zürich. Ny
Newyork 542-
Paris 3555-33
1610-1610,
530-530, Buka
76-76. Bécs 1
Paris. Ny
Zürich 290-75,
45 50.
A budape
tyamai: Belgrá
20660, Milano
A többi változat
Lemond
Madrid, a
nyújtotta lemond
jogi kérdések
király a lemond
kormányt nevez
S
A NAC-
nap élvezetes r
gato közönségn
nagyváradi bajn
a Haggibborral.
szezón első nagy
Reméljük, hogy
mérkőzések alap
gibbor mérkőzés
Victoriával bará
A Hakoa
osztályu zsidó
nokság élén álló
FTC-t 2:0 ará
Kolozsvári
DEVIA
átutalás
piacára l
RÓ
CLUJ
Str. St. O
volt
Szép-
utca

A mai valutapiac

(Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Budapesti kifizetésben a délelőtti folyamán a kötések történetek, tudniillik a kereskedők felhasználva a korona zuhanását, régebbi fedezetlen adósságaikat most fizetik ki. A zürichi nyitás után a korona némileg javult és további emelkedése várható. Irányzat: szilárd.

Tözsdejelentéseink itt következnek:

Budapest 26, Bécs 328, Berlin 103, Páris 14, Milano 10-50, Zürich 39-60, London 1000, Newyork 213-50, Prága 6-42.

Valutapiac április 4-én. Bukarest. Devizák: Paris 13-85, London 991, Newyork 211-50, Bécs 10-60, Zürich 39-75, Prága 6-50, Bécs 31, Berlin 107, Budapest 5-75.

Bukaresti tőzsde: Márka 140-150, Léva 150-160, török lira 125-130, font sterling 990-995, francia frank 1390-1400, svájci frank 40-40 50, lira 1000-1020, drachma 250-260, dinár 210-220, dollár 213-214, napoleon 800-810, osztrák korona 31-32, magyar korona 500-550, cseh korona 600-620, lengyel marka 60-65.

Berlin. Nyitás: Zürich 3846, Newyork 21.100, London 98.850, Páris 1343, Milano 1054, Prága 628, Bécs —.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 262-50-258, Newyork 542-542-50, London 2532-2533, Páris 3555-3575, Milano 2720-2715, Prága 1610-1610, Budapest 12-50-12-50, Belgrád 530-530, Bukarest —, Varsó 137-50-130, Bécs 76-76, Bécs lebélyezett 77-77.

Páris. Nyitás: Newyork 1529, Bukarest 750, Zürich 280-75, Berlin 76-10, Milano 73, Prága 45-50.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Belgrád 4250-4450, London 20260-20660, Milano 217-50-227-50, Páris 284-294. A többi változatlan.

Lemondott a spanyol kormány

Madrid, ápr. 4. A spanyol kormány ma bejelentette lemondását. A lemondás oka az egyházi kérdések körül felmerült nézeteltérések. A király a lemondást tudomásul vette és újból a régi kormányt nevezte ki.

SPORT

A NAC-Haggibbor találkozása. Vasárnap délután mérkőzésben lesz része a sportlótársaságoknak. A nagyszerű formában lévő nagyváradi bajnoksapat, a NAC méri össze erejét a Haggibborral. A Haggibbor lázasan készül az idei szezon első nagyobb sportjelentőségű mérkőzésére. Reméljük, hogy a mérkőzés a rendszeres városközi mérkőzések alapját fogja megvetni. A NAC-Haggibbor mérkőzés előtt az Univerzitatea játszik a Victoriával barátságos keretek között.

A Hakoah kettős győzelme. A bécsi elsőosztályú zsidó Hakoah, vasárnap az osztrák bajnokság ellen állt Amateurt 2:1, hétfőn pedig az FTC-t 2:0 arányban győzte le.

Kolozsvári Takarékos és Hitelbank Cluj

Piața Unirii
Telefon 1-62
9-79 és 4-10

DEVIZAO SZTÁLYA

átutalásokat a világ bármely piacára legkülönösebben teljesít

RÓTH cipész

GLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt Szép-utca

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: Nincs előadás.
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap d. u. 3-kor: Bajadér. (Kolbay, Réthely, Somogyi, Ekecs, Izsó, Leővey. Jegyek sorozat száma 326.)
Vasárnap este fél 8-kor: Ripp Van Winkle. (Operette reprimé új szereposztással. V. Hegyi Lili főlépésével. Première helyekkel. Bérletszűnetben. Jegyek sorszáma 327.)
Vasárnap 11-kor: Gróf Monte Christo. (Rendes helyekkel. Jegysorozat száma 328.)
Hétfő d. u. 3-kor: Krisztus. (Olcsó helyekkel. Jegysorozat száma 329.)

* Központi télikerthben minden este 9 órakor nagy előadás. Beléptidij nincs. 1425

A színházi iroda hírei:

Elefánt. Az utóbbi évek vízenyős, elfapasodott és ötlekben szegény francia bohózat után ismét a régi meserek a kipróbált Hennequin és Werber fognak megjelenni a jövő hét újdonságában. Új darabjuk címe Az elefánt. Kedden este lesz az Elefánt bemutató előadása Janovics Jenő rendezésében a főszerepekben: Poór Liliivel, Forgács Sándorral, Cselle Lajossal, Leőveyvel, Mihályfival, Táray Böskével, Izsó Miklóssal, Tarnay Terézszel, Dunay Rózsival.

Ripp Van Winkle. Vasárnap este új szereposztással fogják előadni, a Ripp Van Winkle-t. Hegyi Lili fogja vendégként Lisbethet játszani s Virág Lajos a címszerepet játszani.

Krisztus délután. Hétfőn délután 3 órakor olcsó helyekkel s Táray Ferenczel a megváltó alakjában adják elő a Krisztus c. passió-játékot

Gróf Monte Christo — éjjel. Rendkívül érdekes éjjeli előadása lesz vasárnap a magyar színháznak. Gróf Monte Christo-t fogják előadni s a darab előadásában a színháznak csaknem valamennyi tagja részt vesz.

Mozgók műsora:

Egyetem mozgóban: Ünneppia lesz vasárnap az Egyetem-mozgónak: A világ egyik legsodásabb film-óriását a Sámson és Delilát fogják a napon először Kolozsvárott bemutatni. Vasárnap az előadások 3 órakor kezdődnek ugyszintén hétfőn is.

Uránia mozgóban: A Cirkuszfenomén c. artista látványosságát hirdeti vasárnapra az Uránia-mozgó. Ez a film az állatszéliidítés rekordját mutatja be. Az előadások vasárnap 3 órakor kezdődnek az Urániában.

Apollo mozgóban: Apollo vasárnap attrakciózó az Ót szerelmes hónap c. film lesz főszereplője a gyönyörű és tehetséges Resperina.

Telefon 81. **Ládagyár** Telefon 81.

Mindenemű ládákat és fadóbozokt összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron 1381

Sajovics és Lebovits faterkedés és ládagyar Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Prompt szállításra

Élesdi mészkőből

gázzal égetett elsőrendű kővér, fehér detailmész jutányos árban kapható 1527

Élesdi Erdőipar Részvénytársaság, Oradea-Mare Szaniszló-u. 23

Irodaberendezések

Kopenetz gépiüzemi asztalosműhelyben olcsón szerelhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Közöpkorú, jó megjelenésű, a háború előtt egy nagy sörgyárak volt főtisztviselője állást keres.

Bor, sör és szeszárú szakmában kiválóan végzett elsőrangú akvizitőr és adminisztrátor. Prima referenciák. Szíves megkereséseket „Szerény igényű” jellegre e lap kiadóhivatalába kér. 5401

GANZ-féle Villamossági Részvénytársaság és Társa

Lloyd 1572-1528

Cluj Telefon: 9-91

Távirati cím: Alternó

Mindenemű villamos gépek raktára

Benzinmotorok, szivattyúk, vasúti kocsifelszerelések stb. stb.

Ganz és Társa DANUBIUS képviselője

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352

Schönberger, Spitz & Co.

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamaláta tápsör különlegesség és a világos

Monostor sör

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak 1428

Mindenütt kaphatók! Mindenütt kaphatók!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlést díja szavanként 1.50 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 15 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Elsőrangú előimádkozó, tóraolvasó, jegyzői teendőkben is jártas, állást keres. Farkas Jakab Marosujvár Benjaminsál, str. Cloșca 21. 5403

Főkönyvelő elsőrangú munkakerő, diszpozitív és mérlegképes, 18 éves gyakorlatl bármely szakmában megfelelő állást keres. Szives megkereséseket „Perfekt” jelige alatt a kiadó közvetít. 5397

Egy fiatal házaspár jobb izraelita családnál ortodox köser ebéd és vacsora kosztot keres. Leveleket „Jól fizetünk” jeligére a kiadóhivatalba kér. 5404

Konyha edények és háztartási cikkek olcsón beszerezhetők

Grünwald Jakab bádigos üzletében Cluj, Piata M. Viteazui No. 13

Csontzsirt

garantált 96—98%-os minőségben minden mennyiségben prompt szállít:

Agyag és Vegyipar R.-T. Szalmár 1940

Engros

Endetall

Karlsbad porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

Inógépek

és keltékek affandóan nagy választékban. Javításokat legelőnyösebben vállalok.

Finkler Antal Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Legelőnyösebben fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógyár

Cluj, C. Reg. Ferd. 183

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

A helybeli és vidéki vásárlóközönség szives figyelmébe!

AUSLÄNDER RUDOLF

üveg, porcellán és lámpa-üzletét megnyitotta. oo

porcellán és fajansz tányér, sültés tálak, vizes, boros, pálinkás poharak, demyonok, táblaüveg stb. a legelőnyösebb beszerzési forrása az oo gross endetall. oo

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37 sz., az Uránia palota mellett oo

KORONA

legízletesebb világos sör az elismert legjobb minőség

TORDAISÖRGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Elismert legjobb minőségű duplamaláta tápsör a
GLORIA

Gyárt Torda. Telefonszám: 5.
Főraktár Cluj, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Kabát és kosztüm

legújabb divat szerinti készítését jutányosan vállalom a Kinizsi-utca 2 sz. alá átvezetett női divatszalonomban. A n. é. közönség további szives partiógását kérem. 1418

Dávidovics Mór

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállítunk postán, utánvét mellett. 1439

Lei
Kabát coveroostkelme 182.—
Csikos aljszövet 140.—
Gyapju szövetek minden színben 145.—
I-a Kelengye vászon 36.—

HELLER, WEISZ
ÉS
MOLNÁR
divatáruházában
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

Bőrüzlet átadó

Cluj legforgalmasabb pontján, áruval, előnyös feltételekkel. — Ugyanott „Pesti Hirlap”-gyűjtemény 1914—18 végéig eladó. Leveleket 999 jeligére kiadók.

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágsziszolással valamint adott rajzok után művészi kivitelben készíti HUNWALD, üvegsziszolda és tükrögyára CLUJ—KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3. Hibás tükröket újra foncsoroz oo

Bruder Auto-garage Lugoj

teljesen üzemképes ujonnan lakkozott, bőrtöltött, teljesen felszerelt következő autokat:

Austro-Daimler 6 üléses, 1921 típus, 35 HP. Bosch önindító, — **Case** 4 üléses 1917 típus 35 HP. önindító, villanyvilágítás, — **Hansa Lloyd** 24 HP. 6 üléses, — **Benz** 45 HP. levehető csukott karosszéria, — **N. A. G.** 2 1/2 tonnás teherautó. — **Ford** Normal típus. — **Továbbá eladó:** Kukoricamorzsóló állítható francia kövekkel. Fali üzemszivattyú motorhajtásra. — **Alkalmazást nyer** önálló munkás: **Fényező és nyerges**, ki az automunkákhoz teljesen ért és **egy sofför**, ki szereléshez is ért. 5405

Szörme és szőnyeg molykár elleni megóvását és szőnyegek vaacum cleanerrel való portalanítását vállalja

DÉRI LAJOS
szücsmeister

Cluj, str. Memorandumulni 3. (Unió-utca)
Telefonszám 12—12

SZERKESZTŐHIVATAL
Cluj, Kolozs L. Pop (Br)

Telefon: és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratot szerkesztőzendenők. Kérem adun

Cluj-Kolo

Ez a szemponthoz elgondolások keresők. Kibírásban sürgős panasz az otthon, De az akták az ilfovi bíróságra, aki kusza betűk sárpanaszos a salomonkonokul Nincsen s Nincsen bírótörvényszékben folytat birak száma a tizezer la szép csöndt kiviláglanék Tizeze szolgálatás horribilis sz pedig egysz a panasz, h kedelmi és kiforszirozni nincs is be A kormány a birak száma adminisztrat egyáltalán r Így például is a birak k többlet, de Nincs talár ahol a biror felektől. H biztosítani a ságot, ha a kedő felektől Ezt a ezer, de szá szerü biror a tizezer pon hanem a kolakáspolitiká ditotta. Hiát tizannyi biror urrá lehetne getó hullámnak igazán száma közölakbérleti t a kilakoltatá sadalmi kivég a társadalmi nyéka az a vényszéken miniszter, ak azzal magyar alkotmány és volt ideje a vénnyel beha niszteri szó i fotografiája. politika ol m gárok százezt ban eldöntik a a, elbusz utnia.